

Pasen 2011

Het is 1998. Bisschop Desmond Tutu opent de eerste zittingsdag van de Waarheids- en Verzoeningscommissie. Tutu heeft een paarse mantel aan en een prachtige, charismatische uitstraling. Het eerste slachtoffer van martelingen begint te vertellen. Hij praat moeilijk en heeft een gehavend gezicht. Midden in zijn verhaal slaat hij een hand voor zijn gezicht en kan niet meer verder vertellen, hij begint te huilen. Tutu ook. Hij laat zijn grijze hoofd tussen zijn handen zakken en begint te wenen.

Het leek een beeld van een piëtà. Een moeder die het dode lichaam van haar kind draagt en koestert. Die het uithoudt bij het verdriet. En die in haar onvoorwaardelijke en grenzeloze trouw een krachtige liefde uitstraalt die niet verbroken kan worden, die de dood overwinnen kan. Toen ik de beelden van die eerste zittingsdag op televisie zag was ik diep getroffen en stond voor mij de wereld even helemaal stil. Ik werd deel van een gevoel dat mij te boven ging, buiten de tijd om. Misschien was dit wel opstanding.

We vertellen verhalen om niet te hoeven sterven aan het leven'. In Zuid-Afrika was dit een grondgedachte achter het oprichten van de Waarheids- en Verzoeningscommissie.

Een aantal jaren geleden zag ik een documentaire over een Anglicaanse priester die haar zoon op afschuwelijke wijze verliest; haar zoon is vermoord. Hoewel zij al jaren op de kansel staat voelt ze dat ze het niet meer kan. Haar woorden zijn op. Nu zij zelf, als wenende moeder, onderaan het kruis staat, kan ze het niet meer.

Ze legt tijdelijk haar functie neer en gaat andere ouders van vermoorde kinderen opzoeken om hen te vragen hoe zij verder gaan. Hoe ze het uithouden, hoe ze hiermee leven kunnen. Zonder te verbitteren en te verkrampen en alleen maar te haten. Ze vraagt hen hoe ze de cirkel van geweld en pijn doorbreken. Een vrouw vertelt haar dat ze heeft leren vergeven. Het wordt een emotioneel gesprek. Ze vertelt dat ze heeft leren vergeven maar moet, bij het opstaan iedere dag weer, het opnieuw leren, opnieuw leren te vergeven.

Na de sabbat, bij het aanbreken van de eerste dag van de week, komen Maria uit Magdala en de andere Maria naar het graf kijken. De aarde begint plotseling hevig te trillen. Er verschijnt hen een Engel. Een boodschapper. Een boodschapper van de Eeuwige die zegt: 'hier zul je wat je zoekt niet vinden'.

Blijf hier niet. Sta op en zoek Jezus bij de levenden. Ga terug naar Galilea, daar is de Opgestane, daar waar hij wonden genas, tranen droogde, daar waar hij mensen uitdaagde tot radicale keuzes, waar hij leerde de andere wang toe te keren, daar waar hij wat kwetsbaar is beschermd. Ga op weg en volg de Opgestane.

Maar hoe moet dat dan? Hoe kom je opnieuw in beweging en ga je op weg, als je een eigen kruis te dragen hebt? Dan is pijn en verdriet soms toch het enige beeld voor ogen, de enige werkelijkheid? En dan kunnen woorden als nieuw leven, opstanding, 'hol' in je oren klinken. Leeg, een te makkelijk verhaal, een snelle pleister over de wonden van de dagelijkse realiteit heen. Hoe kan ik de last dragen, waar vind ik de draagkracht die ik nodig heb om weer op te staan?

Dat woord draagkracht vind ik intrigerend. Gaat dat alleen over mijn eigen kracht die ik uit mijn tenen halen moet om dat wat mij overkomt te dragen? Of is het de kracht die ik heb om anderen mij te laten dragen, en dus om gedragen te worden. En de kracht die ik heb om anderen te dragen als zij het nodig hebben?

Om draagkracht te kunnen voelen en ervaren moet er soms wel iets gebeuren. En het laten gebeuren. Een ander kunnen toelaten om verdriet en pijn te delen, een ander jou laten dragen. 'Zie mij', kunnen zeggen, als het moet. Hoor mij, neem mij bij de hand, zoek met mij nieuw uitzicht, doe mij opstaan'.

Mijn wang wil raken aan verzoening, mijn geest wil weer opengaan.

En draagkracht is ook, de nood van een ander kunnen zien. Niet per definitie genoeg nemen met 'het gaat wel' of 'ik red me wel'. Niet anderen ons laten geruststellen dat het wel goed met ze gaat, dat we niets hoeven doen. Het pijnlijke van elkaar kunnen en durven aanzien.

En dan is het geen kwestie van medelijden als oppervlakkig sentiment maar van het samen dragen van de werkelijkheid.

De priester die, met haar beurse lichaam en gekwelde hart, andere ogen en oren opzoekt in haar zoektocht naar nieuwe levenskracht. Ogen die mij zoeken. Oren die mij horen. Handen die mij opvangen en dragen kunnen.

Na de pijnlijke waarheid van het duistere kruis, beeft plotseling de aarde hevig en staat alles stil. Een Engel van de Eeuwige daalt af uit de hemel. Tussen de tranen door, het verdriet om de rauwe waarheid, het verlies van dierbaar leven. Daartussen licht de Engel op en zijn kleding is wit als sneeuw. De boodschapper van de Eeuwige rolt de steen die op het graf ligt weg en heeft een bevrijdende boodschap: Jezus, de gekruisigde, ligt niet in het graf, zijn lichaam is er niet te vinden.

'Ik ben omdat wij zijn', 'Mijn menselijkheid is onlosmakelijk verbonden met de jouwe'; Het zijn uitspraken van Desmond Tutu, die komen vanuit de ubuntu filosofie; een levenswijze uit het Afrika van beneden de Sahara. Tutu barst in tranen uit, de gepijnigde man hoeft niet verder te vertellen. Zijn pijn is gehoord en gevoeld. Het vastgeroeste leed wordt opengebroke. Vanaf nu dragen zij het samen. Er komt een kracht vrij, die hen te boven gaat. Die hen optilt en hun persoonlijke verdriet overstijgt. Een zonnestraal valt binnen. De gewonde mens kan beginnen te helen. Het gezicht gaat weer open en wordt naar het leven gekeerd.

De Engel zegt: Zijn lichaam is niet te vinden. Zie de lege ruimte in het graf. Hij is niet hier. Ga waar Hij begon, wees zijn getuige. Sta op in deze nieuwe ruimte en ga samen op weg. Blijf niet naar zijn dode lichaam zoeken maar wordt samen dat levende lichaam. Belichaam zijn levenswijze en liefde.

Daar waar wij het levenslot in gezamenlijkheid dragen, daar waar wij ons met elkaar verbinden en elkaar uit de diepten helpen opstaan. Waar wij elkaar naar het leven terug voeren, daar straalt een bevrijdend licht, een grensoverschrijdende en grensdoorbrekende liefde. Daar gebeurt het ons en komen we dichtbij het geheim van nieuw leven. In die ruimte komt ons de Opgestane tegemoet. De Opgestane die verder wil gaan in, door en met ons. Moge zijn levenslicht over en in ons schijnen.

Claartje Kruijff